

## Obsah

|                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------|----|
| PREDHOVOR K SLOVENSKÉMU VYDANIU .....                       | 9  |
| ÚVOD .....                                                  | 10 |
| I. DEFINÍCIA                                                |    |
| Etymológia .....                                            | 10 |
| Skutočná definícia: Normatívna veda o ľudských činoch ..... | 12 |
| Kategoricky normatívna .....                                | 14 |
| Vo svetle rozumu .....                                      | 15 |
| II. ZÁUJEM A OPRÁVNENOSŤ                                    |    |
| Záujem a námietky všeobecného charakteru .....              | 16 |
| Špecifickejšie námietky .....                               | 17 |
| III. ETIKA A INÉ FILOZOFICKÉ DISCIPLÍNY                     |    |
| Vzťah k iným „praktickým“ disciplínam .....                 | 19 |
| Etika a metafyzika .....                                    | 20 |
| IV. METÓDA A ROZDELENIE DIELA                               |    |
| Metóda .....                                                | 22 |
| Rozdelenie .....                                            | 23 |

## *PRVÁ ČASŤ*

### PODSTATA A NORMA MRAVNEJ HODNOTY

#### I. KAPITOLA : ZÁKLADNÉ ÚDAJE O SVEDOMÍ

##### I. ĽUDSKÁ ČINNOSŤ

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| Činy človeka a ľudské činy .....                   | 27 |
| Vlastnosti ľudského činu .....                     | 28 |
| Štruktúra ľudského činu podľa svätého Tomáša ..... | 30 |
| Úmyselný a neúmyselný .....                        | 31 |

##### II. HODNOTA VO VŠEOBECNOSTI

|                        |    |
|------------------------|----|
| Cieľ a hodnota .....   | 33 |
| Poznanie hodnoty ..... | 34 |

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| Niektoré vlastnosti hodnoty .....                                            | 35 |
| Hierarchia hodnôt .....                                                      | 37 |
| <b>III. MRAVNÁ HODNOTA</b>                                                   |    |
| <b>A. FENOMENOLÓGIA MRAVNEJ HODNOTY</b>                                      |    |
| Existuje mravná hodnota? Zmysel otázky .....                                 | 41 |
| Názory .....                                                                 | 41 |
| Existencia mravných úsudkov ako faktický jav<br>ľudského svedomia .....      | 43 |
| 1. Existencia mravných úsudkov ako faktický jav<br>ľudskej skutočnosti ..... | 43 |
| 2. Naše úsudky o iných .....                                                 | 46 |
| 3. Skúsenosť výčitiek svedomia. Naše úsudky o sebe samých ..                 | 47 |
| Niektoré vlastnosti mravnej hodnoty .....                                    | 49 |
| <b>B. FENOMENOLÓGIA POVINNOSTI</b>                                           |    |
| Úvod .....                                                                   | 53 |
| Povinnosť prejavovaná v ľudskom správaní a v reči .....                      | 53 |
| Vnútoraná skúsenosť. Rozbor prípadu .....                                    | 55 |
| Vylúčenie prvkov, ktoré sa netýkajú morálky .....                            | 56 |
| Absolútny charakter morálnej požiadavky .....                                | 58 |
| Nepopierateľnosť povinnosti .....                                            | 59 |
| Záväznosť a konflikt .....                                                   | 60 |
| Záväznosť a mravná hodnota.                                                  |    |
| Princíp: „Je potrebné robiť dobro“ .....                                     | 61 |
| Potvrdenie normatívneho charakteru etiky .....                               | 62 |

## **II. KAPITOLA: VNÚTORNÝ USTANOVUJÚCI PRVOK MRAVNEJ HODNOTY**

|                                |    |
|--------------------------------|----|
| Objekt a metóda skúmania ..... | 65 |
| <b>I. MRAVNÝ EXTRINSIZMUS</b>  |    |
| Úvod .....                     | 68 |
| Predchodcovia .....            | 68 |

|                                                 |     |
|-------------------------------------------------|-----|
| Thomas Hobbes .....                             | 69  |
| Samuel von Pufendorf .....                      | 70  |
| Kritika .....                                   | 71  |
| <b>II. MORÁLNY NATURALIZMUS</b>                 |     |
| <b>A. EUDAIMONIZMUS</b>                         |     |
| Úvod .....                                      | 74  |
| Hedonizmus: Aristippos .....                    | 75  |
| Epikuros .....                                  | 75  |
| Jeremy Bentham .....                            | 76  |
| Racionálny eudaimonizmus: Aristoteles .....     | 77  |
| Eschatologický eudaimonizmus .....              | 78  |
| Kritika hedonizmu .....                         | 79  |
| Kritika eudaimonizmu vo všeobecnosti .....      | 81  |
| Negatívny eudaimonizmus .....                   | 84  |
| <b>B. ALTRUISTICKÉ A KOMUNITÁRNE ETIKY</b>      |     |
| Úvod .....                                      | 86  |
| Sentimentálne etiky: Auguste Comte .....        | 86  |
| Utilitarizmus: John Stuart Mill .....           | 88  |
| Sociologická morálka .....                      | 88  |
| Marxistická morálka .....                       | 89  |
| Kritika: Úvod .....                             | 91  |
| Kritika sentimentálnej etiky .....              | 91  |
| Kritika utilitarizmu .....                      | 92  |
| Kritika sociologickej morálky .....             | 94  |
| Kritika marxistickej morálky .....              | 97  |
| <b>C. KOZMICKÉ A BIOLOGICKÉ ETIKY</b>           |     |
| Úvod .....                                      | 99  |
| Stoici .....                                    | 100 |
| Moderní predstavitelia. Evolucionistická etika. |     |
| Herbert Spencer .....                           | 100 |
| Jean Marie Guyau .....                          | 101 |

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Friedrich Nietzsche .....                                                                                         | 101 |
| Henri Bergson .....                                                                                               | 102 |
| Kritika .....                                                                                                     | 103 |
| III. MRAVNÁ HODNOTA HĽADANÁ V DUCHOVNEJ AKTIVITE                                                                  |     |
| Úvod .....                                                                                                        | 107 |
| A. <i>ETIKY SLOBODY</i>                                                                                           |     |
| Úvod .....                                                                                                        | 107 |
| Starovek: Antisthenes .....                                                                                       | 109 |
| Anarchistický individualizmus Maxa Stirnera .....                                                                 | 109 |
| Jean Paul Sartre .....                                                                                            | 110 |
| Bergsonizmus .....                                                                                                | 111 |
| Rozličné významy slova „sloboda“ .....                                                                            | 111 |
| Kritika morálky slobody .....                                                                                     | 112 |
| B. <i>ETIKY ROZUMU (RACIONÁLNE ETIKY)</i>                                                                         |     |
| Úvod .....                                                                                                        | 114 |
| I. Kantova formálna etika .....                                                                                   | 116 |
| Kritika .....                                                                                                     | 120 |
| II. Etika otvoreného rozumu .....                                                                                 | 123 |
| Úvod .....                                                                                                        | 123 |
| Tomistická interpretácia: Mravná norma<br>v úsudku priameho rozumu .....                                          | 124 |
| Iné vysvetlenia: mravná norma v objektívnom poriadku .....                                                        | 125 |
| František Suarez: Norma v rozumovej prirodzenosti<br>ako takej.....                                               | 126 |
| Kritika. Opodstatnenosť tomistickej tézy .....                                                                    | 126 |
| Opodstatnenosť iných pozícií .....                                                                                | 128 |
| Kľúčová otázka: Je úloha rozumu pre mravnú hodnotu<br>len vysvetľovacia alebo konštitutívna (ustanovujúca)? ..... | 130 |
| Zhoda s rozumom formálne vytvára zhodu<br>s prirodzenosťou ako mravnú zhodu .....                                 | 131 |
| Záver pozorovania .....                                                                                           | 133 |

*Druhá časť*  
**ONTOLOGICKÝ ZÁKLAD MRAVNÉHO PORIADKU**

**I. KAPITOLA: POSLEDNÝ ZÁKLAD A NAJVYŠŠIA NORMA MRAVNEJ HODNOTY**

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| Úvod .....                                                          | 137 |
| Názory .....                                                        | 138 |
| Mravná hodnota si vyžaduje Boha ako posledný základ sám osebe ..... | 139 |
| Ako Boh zakladá mravný poriadok .....                               | 141 |

**II. KAPITOLA: ZÁKLAD MORÁLNEJ ZÁVÄZNOSTI**

|                                                            |     |
|------------------------------------------------------------|-----|
| Úvod .....                                                 | 144 |
| Základ záväznosti je ten istý ako pre mravnú hodnotu ..... | 144 |
| Boh – ontologický základ záväznosti .....                  | 146 |
| Tri závery .....                                           | 148 |

**III. KAPITOLA: SYNTETICKÝ VÝKLAD**

|                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Boh stvorením zameriava bytia na seba, pričom im dáva participovať na láske, ktorou sa on miluje ..... | 149 |
| Podriadenie sa Bohu je v rozumovej prirodzenosti vyjadrené prostredníctvom povedomia záväznosti .....  | 149 |
| Bytia existujú pre Božiu slávu .....                                                                   | 150 |
| Závery .....                                                                                           | 151 |